

November 2020

Gymnasiernes arbejde for at stoppe krænkende handlinger i form af seksuel chikane - elever

Som elev har man ret til et sikkert og sundt undervisningsmiljø. Det er derfor gymnasieskolens ansvar at sikre, at undervisningen kan foregå sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Det omfatter også at sikre eleverne mod krænkende handlinger i form af seksuel chikane. Det er derfor vigtigt, at der på skolen udarbejdes klare retningslinjer og en beredskabsplan, så man er klar til at håndtere en situation med mulige seksuelle krænkelser.

Gymnasieskolerne har en række handlemuligheder i arbejdet for at sikre et tilstrækkeligt og hensigtsmæssigt beredskab i forhold til både forebyggelse og håndtering af krænkende handlinger.

Skolerne bør som minimum:

1. Drøfte initiativer til forebyggelse og håndtering med elevrådet og de ansatte.
2. Udarbejde klare retningslinjer om forebyggelse og håndtering af krænkende handlinger på skolen.
3. Udarbejde en beredskabsplan.
4. Beslutte som led i udfærdigelse af beredskabsplanen, hvordan sager om krænkende adfærd skal håndteres på skolen.

Som en hjælp til dette arbejde har Danske Gymnasier i denne guide samlet relevant information om skolens håndtering af sager, hvor en elev udviser krænkende adfærd.

1. Indledende drøftelser i elevrådet

Indledningsvist bør konkrete initiativer til at forebygge seksuelle krænkelser drøftes i elevrådet.

Emner der bør indgå i drøftelserne:

- Fælles og velkendte normer og værdier for den adfærd, som elever forventes at udvise, og den adfærd, som ikke tolereres, herunder også finde en fælles definition af seksuelle krænkelser til brug for retningslinjer og beredskabsplan.

- Uddannelsesmæssige initiativer som sikrer, at ledelsen og eventuelt nogle af de ansatte har kompetence til at håndtere krænkende handlinger. Det kan ske ved at øge kompetencen i forhold til arbejdet med undervisningsmiljøet, konflikthåndtering og kommunikation.
- Klare retningslinjer for, hvordan ledelsen og eleverne forholder sig, hvis der forekommer eller opstår mistanke om krænkende handlinger i form af en beredskabsplan.
- Klare retningslinjer for, hvor eleverne kan henvende sig og få rådgivning i tilfælde af, at de oplever krænkende handlinger. Det bør også være klart, hvordan eleverne skal forholde sig, hvis en ansat er en del af problemet.
- Elever, der oplever at være udsat for krænkende handlinger, kan have svært ved at fortælle om det. Ledelse, elever og ansatte på skolen bør derfor samarbejde om at skabe et undervisningsmiljø, hvor det er trygt at informere om krænkende adfærd.
- Klare retningslinjer for konflikthåndtering, herunder hvordan og hvornår der mægles i konflikter. Det anbefales, at konflikthåndteringen gennemføres i fortrolighed, så det undgås, at elever og ansatte, der ikke er involveret i striden, får kendskab til den. Det kan i starten ske ved individuelle samtaler med parterne hver for sig og derefter eventuelt sammen. Det kan være en god idé, at parterne får lejlighed til at tage en person de føler sig tryk ved med til en sådan samtale.
- Klare retningslinjer for, hvordan skolen hjælper berørte elever.
- Klare regler for sanktioner over for uacceptabel adfærd – herunder krænkende handlinger og falske anklager

Inspiration til drøftelserne i elevrådet:

Dansk Center for Undervisningsmiljø har i fællesskab med Børne- og Undervisningsministeriet udarbejdet en inspirationsbrochure, som har til formål at inspirere til dialog og refleksion blandt personale og elever på ungdomsuddannelserne. I materialet findes en række råd og anbefalinger. Læs mere i DCUM's inspirationsbrochure "Forebyg og bekæmp deling af krænkende materiale på ungdomsuddannelser:

<https://dcum.dk/media/1575/x2017-01-02-dcum-inspirationsbrochure-kraenkende-billeddelingdigital.pdf>

2. Klare retningslinjer og information om forebyggelse og håndtering af krænkende handlinger på skolen

Tilpasning af de lokale studie- og ordensregler

I forlængelse af de indledende drøftelser i elevrådet, skal skolen sikre sig, at der i de lokale studie- og ordensregler tages klart afstand for enhver form for nedværdigende eller seksuel krænkende adfærd eleverne imellem eller mellem elev og ansatte. De reviderede formuleringer i studie- og ordensreglerne sendes i høring hos elevrådet, og kan med fordel forud for høringen også drøftes direkte med rådet.

Klar information til ansatte, elever, forældre m.fl.

Når skolens reviderede studie- og ordensregler ligger klar, skal de offentliggøres på skolens hjemmeside. Herudover er det vigtigt at informere alle berørte parter på skolen, så der er klarhed om rammerne og mulighederne i tilfælde af eventuelle krænkelser. Det hjælper til at fastholde fokus på, hvad der er uønsket adfærd og er med til at skabe tryghed for, hvordan man skal agere i en situation, hvor man oplever uønsket krænkende eller seksuel adfærd mod enten en selv eller andre.

3. Udarbejdelse af beredskabsplan til håndtering af krænkende handlinger

Skolen bør drøfte og udarbejde en skabelon til beredskabsplanen i samarbejde med elevrådet. Formålet med beredskabsplanen er at give nogle klare handlingsanvisninger og gode råd til, hvilke overvejelser skolen skal gøre sig i en given situation, hvor en krænkelse har fundet sted, og give inspiration til, hvordan situationen kan håndteres.

Som en del af det forebyggende arbejde bør skolen efterfølgende gennemgå beredskabsplanen for at sikre sig, at alle elever, forældre og ansatte på skolen kender til den og kender til deres ansvar i en given situation.

Beredskabsplanen skal fungere som et værktøj, som skolen kan støtte sig til, når en mulig krænkelse har fundet sted. Her er det vigtigt, at ansvaret fordeles således, at lærere og elever ved, hvor de kan henvende sig i tilfælde af en eventuel krænkelse.

DUCM anbefaler, at beredskabsplanen som minimum bør komme ind på følgende områder:

- Ansvarsområder skal fordeles.
- Skadens omfang skal vurderes.
- Berørte elever skal hjælpes.
- Eventuel billeddeling skal stoppes i tilfælde af digitale sexkrænkelser.
- Det videre forløb skal planlægges.

- Opmærksomhedspunkter under forløbet.
- Passende sanktionering skal vurderes.

Inspiration til udarbejdelse af beredskabsplanen:

Læs mere i inspirationsbrochuren: "Forebyg og bekæmp deling af krænkende materiale på ungdomsuddannelser:

<https://dcum.dk/media/1575/x2017-01-02-dcum-inspirationsbrochure-kraenkende-billeddelingdigital.pdf>

4. Håndtering af konkrete sager om krænkende adfærd i form af seksuel chikane

Skolens retningslinjer og beredskabsplan bruges som støtte i håndtering af situationen

Skolen skal med udgangspunkt i beredskabsplanen sørge for, at sagen bliver undersøgt med inddragelse af de berørte parter, og at der bliver gennemført de nødvendige foranstaltninger til at håndtere situationen både i forhold til den krænkede, men også i forhold til den påståede krænker.

Samtale med de involverede personer

Det kan være svært at vurdere, hvorvidt der er begået en krænkende handling, og ofte vil skolen blive mødt med forskellige opfattelser/udtalelser fra henholdsvis den krænkede og krænkeren. Dette skyldes ofte, at de involveredes grænser for, hvornår en handling er krænkende, kan være meget forskellig.

Skolen må derfor tage udgangspunkt i den krænkedes opfattelse af de handlinger, som vedkommende udsættes for. En nærmere undersøgelse bør afdække de faktiske handlinger og de involverede personers opfattelse af disse. Det er vigtigt, at skolen i arbejdet også tager hensyn til den påståede krænker, som typisk vil opleve at blive uretmæssigt anklaget for krænkende handlinger.

Vurdering af passende sanktion efter studie- og ordensreglerne

I hvert enkelt tilfælde af en mulig overtrædelse af skolens studie- og ordensregler, skal skolen foretage en individuel vurdering af den konkrete overtrædelse. På baggrund af et skøn skal skolen herefter fastsætte en passende sanktion i det enkelte tilfælde under iagttagelse af proportionalitetsprincippet, hvorefter sanktionen skal være rimelig og relevant i forhold til den konkrete overtrædelse. Skolen træffer på baggrund af sit skøn og forudgående partshøring afgørelse i sagen.

Fagpersoners underretningspligt

Fagpersoner en særlig udvidet underretningspligt til kommunen, der går forud for tavshedspligten. Underretningspligten omfatter offentligt ansatte, herunder lærere. Underretningspligten følger af § 153 i lov om social service.

Underretningspligten indebærer, at man som fagperson er særlig forpligtet til at underrette kommunen om eventuelle bekymringer for en elev under 18 år.

Der stilles ikke krav til, at en fagperson har et kendskab til elevens forhold. Den skærpede underretningspligt betyder således, at man som fagperson har pligt til at reagere alene på baggrund af forhold, der giver formodning om, at eleven har behov for særlig støtte.

Antimobbestrategi

Skolen skal yderligere være opmærksom på, at den krænkende adfærd i visse tilfælde kan opleves som mobning, f.eks. ved digital deling af krænkende materialer. I givet fald skal skolen sideløbende håndtere sagen i henhold til skolens antimobbestrategi.